

Marta KIERSKA

*Uniwersytet Śląski w Katowicach,
Wydział Nauk Społecznych,
Instytut Socjologii*

"DZIARA" – SPOSÓB NA WIĘZIENNĄ NUDE

Tatuowanie ciał osób inkarcerowanych praktykowane jest od wielu wieków. Tytułowe „dziary”, a więc tatuaże wykonane w jednostkach penitencjarnych od początku swojego istnienia miały szczególne znaczenie. Początkowo piętnowały, z czasem przerodziły się w skomplikowany system komunikacyjny "git-ludzi", dzisiaj wydają się być rodzajem sztuki więziennej będącej podstawą walki z monotonią (podobnie jak pisanie ballad czy wytwarzanie tzw. fajansu).

Ciało, które niejako wymyka się spod kontroli więziennych regulaminów, jest w warunkach izolacyjnych szczególnym elementem doznań, doświadczeń i eksperymentów. Ze względu na deprivację innych, pochodzących z zewnątrz, bodźców jest poddawane szczegółowym analizom i „upiększeniom”. Dodatkowo nadmiar wolnego czasu (większość osadzonych w ZK nie pracuje) umożliwia poszukiwanie coraz to nowszych doznań związanych z ciałem. "Dziary", będące jednymi z „doznań”, stanowiły do niedawna ściśle określony system umożliwiający komunikowanie swojej pozycji w hierarchii, upodobań czy doświadczeń. Dzisiaj zdają się być pokłosiem uciążliwej dla wielu osadzonych więziennej nudy.

Tatuaż więzienny, którego symbolika pozostawała niezmienna przez wiele lat, a na jego wykonanie należało sobie „zasłużyć” stał się obecnie ofiarą więziennej monotonii. "Dzierganie się" przesłało mieć charakter jedynie podkulturowy. Środowisko izolowanie nie jest w stanie obronić się przed działaniem nudy i poszukiwaniem przez osadzonych „rozrywek”. Osadzeni, mając ograniczone możliwości walki z nudą chętnie angażują się w przygotowanie „dziar”. Motywem staje się, więc wypełnienie czasu wolnego a kultywowanie tradycyjnych funkcji tatuażu więziennego odchodzi na drugi plan.

Tym samym powstaje szereg pytań dotyczących funkcji tatuażu więziennego w dzisiejszych czasach. Celem prezentacji będzie zwrócenie

uwagi na zmiany, jakie dokonały się w zakresie tatuażu więziennego, będące wynikiem szerzącej się monotoni penitencjarnej. W prezentacji zostanie zastosowane humanistyczne podejście mające na celu szczególne wyeksponowanie społecznego aspektu podejmowanej problematyki i wpływu nudy na zacieranie się „tradycji” więziennej, jaką są "dziary".